RÚSDREKKASØLA LANDSINS

Ársfrágreiðing 2024

Innihaldsyvirlit

Innihald

1. Inngangur 3

2. Árið....... 4

2.1 Rúsdrekkasølan sum alkohol politiskt stýringsamboð 4

2.2 Innlendis søla av rúsdrekka 4

2.3 Tollfrí søla 5

2.4 Avlopskrav til avgjald 5

2.5 Sølubúðir og tænasta 5

2.6 Lønir og starvsfólkakostnaður 6

2.7 Árið samanumtikið 6

3. Búskapur 7

3.1 Umsetningur 7

3.2 Sølugongdin gjøgnum árið 7

3.3 Rakstraravlopskravið 8

4. Rúsdrekkasølan, nýtsla og hagtøl 9

4.1 Umsetningurin, býttur út á deildir 9

4.2 Sølugongd í litrum býtt í vørubólkar 10

4.3 Vøruúrval býtt í vørubólkar 12

5. Ársroknskapur fyri 2024 13

5.1 Rakstrarroknskapur 13

5.2 Fíggjarstøða 14

5.3 Notur 15

1. Inngangur

Rúsdrekkasøla Landsins er stovnur undir Føroya landsstýri. Rúsdrekkasølan virkar sambært løgtingslóg nr. 111 frá 20. oktober 2023 við ásetingum í kunngerð nr. 112 frá 25. oktober 2023.

Rúsdrekkasølan hevur til endamáls at innflyta og selja rúsdrekka. Rúsdrekkasølan hevur einkarætt til innflutning av rúsdrekka og við ávísum avmarkingum og undantøkum eisini einkarætt til sølu av rúsdrekka. Stovnurin skal í so stóran mun sum gjørligt, rekast út frá handilsligum sjónarmiðum, tó við neyðugum atliti til heilsulig sjónarmið.

Rúsdrekkasølan hevur átta handlar kring landið. Teir liggja í: Tórshavn, Klaksvík, Saltangará, Miðvági, Sandi, Trongisvági, Vestmanna og við Norðskála. Handlarnir virka eisini sum fløskumóttøkur.

Harumframt er goymsla á Hjalla og fyrisitingin húsast í Tórshavn. Øll hølini eru leigumál.

Rúsdrekkasøla Landsins hevur 36 fólk í føstum starvi. Harafturat eru umleið 30 fólk í tímaløntum starvi.

Í hesi ársfrágreiðing verður tikið samanum árið 2024. Komið verður inn á gongdina í søluni, fíggjarlig viðurskifti og annað, sum hevur merkt árið og raksturin í 2024.

Tórshavn, tann 8. juli 2025

Oddbjørg Højgaard

stjóri

2. Árið

2.1 Rúsdrekkasølan sum alkohol politiskt stýringsamboð

Síðan einkarsølan Rúsdrekkasøla Landsins (RSL) varð sett á stovn, er ein miðvís broyting í drekkimynstrinum í Føroyum farin fram. Frá í mestan mun at drekka spiritus er drekkimynstrið støðugt broytt til, at tað fyri tað fyrsta verður drukkið minni pr. íbúgva 15 ár og eldri. Ístaðin verður keypt minni av spiritusi og meira vín og øl, sum hevur lægri alkoholstyrki. Hetta er at fegnast um, tí tað var júst hetta, sum upprunaliga var málsetningurin við rúsdrekkalógini og einkarsøluni.

Staðfestast kann, at einkarsølan hevur virkað væl sum alkoholpolitiskt stýringsamboð hjá landinum.

Broytingin í drekkimynstrinum hevur tó við sær minni inntøku hjá RSL – Og er hetta orsakað av avgjalds og príspolitikkinum. RSL hevur tó áhaldandi arbeitt við at tillaga raksturin til hesar broytingarnar í alkoholnýtsluni. Rakstrarkostnaðurin er eisini øktur grundað á lønarhækkingar og aðrar príshækkingar í samfelagnum.

2.2 Innlendis søla av rúsdrekka

Seinasta uppgerðin vísir, at sølan av rúsdrekka er støðug og fylgir í stóran mun fólkatalinum. Handlarnir hjá Rúsdrekkasøluni selja áleið tað sama ár um ár. Føroyingar hava tó flutt seg til at keypa meira veikan løg enn teir gjørdu fyrr. Serliga sølan av spiritusi er minkað.

Av øllum vørusløgum, vórðu seldir 188. t. litrar innanlands av reinum alkoholi í 2024. Hetta er 4 t. litrar minni enn undanfarna ár. Í 2023 vórðu seldir tilsamans 192 t. litrar innanlands av reinum alkoholi.

Tølini vísa, at meira verður selt av víni, meðan minni verður selt av spiritusi. Í 2015 vórðu seldir 50.736 litrar innanlands av reinum alkoholi av víni. Í 2024 var talið 55.901 litrar av reinum alkoholi.

Sølan av ølið er broytt frá 56.415 litrum av reinum alkoholi í 2015 til 61.707 litrar av reinum alkoholi í 2024. Hetta svarar til ein vøkstur uppá 9,4%.

Í 2015 vórðu seldir 68.497 litrar innanlands av reinum alkoholi av spiritusi og í 2024 var talið 65.830 litrar. Hetta svarar til eina minking á 3,9%, samstundis sum fólkatalið í Føroyum í sama tíðarskeiði er vaksið við áleið 5.562 fólkum svarandi til 11,3%.

Endamálið við Rúsdrekkasøluni var m.a., at hon skuldi virka fyri at tálma nýtsluni. Nýtslan í

1992 var 8,8 litrar av reinum alkoholi fyri hvønn íbúgva 15 ár og eldri. Í 2024 var hon 6,1 litrar.

Í hesum tølum sæst, at rúsdrekkavanarnir eru nógv broyttir síðan Rúsdrekkasølan varð sett á stovn. Nógv meira veikt, enn sterkt, verður keypt, og fleiri njóta, heldur enn bara at rúsa seg.

2.3 Tollfrí søla

Tollfría sølan er minkað nakað tey seinastu 10 árini. Sølan av tollfríum reinum alkoholi er minkað við 4.124 alkohollitrum úr 34.929 alkoholitrar í 2015 til 30.805 alkohollitrar í 2024. Hetta svarar til eina minking uppá 11,8%. Til samanberingar er innlendissølan uttan tað tollfría vaksin við 4,6% í hesum skeiðnum.

Tollfría sølan av reinum alkoholi í spiritusi, minkaði úr 25.226 litrum í 2015 niður í 19.626 litrar í 2024. Sølan av reinum alkoholi í víni, vaks úr 8.253 litrum av reinum alkoholi í 2015 upp í 10.166 litrar av reinum alkoholi í 2024.

2.4 Avlopskrav til avgjald

Stovninum er í 2024 álagt at veita landinum 18,600 mió. kr. í avlopi. Hetta er tað sama sum í 2023. Endaliga avlopi fyri 2024 er 18,9 mio. kr.

Avlopskravið er fastsett hvørt ár, sama um nýtslan veksur ella minkar. Eitt avlopskrav hevur verið álagt stovninum, síðan hann fór at virka í 1992. Málið við hesum var, at avlopið lutvíst skuldi nýtast at fíggja upplýsandi virksemi um skaðarnar av rúsdrekka og til at viðgera rúsdrekkamisnýtslu.

2.5 Sølubúðir og tænasta

Arbeitt hevur eisini verið við at menna landsfyritøkuna – Ynski er, at hon verður á jøvnum føti við fremstu rúsdrekkasølur í norðurlondum og tí er umráðandi, at dentur áhaldandi verður lagdur á at uppfylla tann eftirspurningin, sum viðskiftafólk okkara eftirspyrja og ynskja. Arbeitt verður tí javnt og miðvíst við at laga seg til hesar broytingarnar.

Rúsdrekkasøla Landsins hevur 8 sølustøð kring landið. Rúsdrekkasølan hevur leingi havt ynski um at uppstiga tænastustøðið og virksemi sítt í høvuðsstanum: Tórshavn/Hoyvík, so vit kunnu veita eina betur tænastu til økta fólkatalið í økinum.

2.6 Lønir og starvsfólkakostnaður

Lønir og starvsfólkaksotnaður hækkaði í tíðarskeiðnum 2015-2024 til index 138. Lønir og starvsfólkakostnaðir umboðar størsta part av rakstrarkostnaðinum í rakstrarroknskapinum, og svaraði teir í 2024 til 12,2% av umsetninginum.

2.7 Árið samanumtikið

Samanumtikið metir leiðslan, at árið er nøktandi, men neyðugt er áhaldandi at tillaga raksturin fyri at ganga øktu útreiðslunum á møti. Eisini er broytta keypsmynstrið við lægri inntøku sum fylgju ein áhaldandi avbjóðing, tá hugsað verður um avlopskravið.

3. Búskapur

3.1 Umsetningur

Seinastu árini hevur umsetningurin hjá Rúsdrekkasøluni ligið millum uml. 146 og 160 mió. kr.

Umsetningurin í 2021 er hin største, síðan Rúsdrekkasølan varð sett á stovn. Á talvuni niðanfyri sæst umsetnignurin fyri árini 2020 til 2024.

Umsetningurin í t.kr. fyri seinastu árini sær soleiðis út:

2020	2021	2022	2023	2024
145.745	159.792	156.556	151.668	148.867

Talva 3.1: Árligi umsetningurin í t.kr., 2020-2024

3.2 Sølugongdin gjøgnum árið

Mánaðarliga sølan er rættiliga skiftandi gjøgnum árið. Gongdin í mánaðarligu søluni í 2023 býtir seg áleið eins og árið fyri. Minsta sølan er vanliga í byrjanini av árinum, meðan summarsølan og sølan fram ímóti ársskiftinum vanliga er størri.

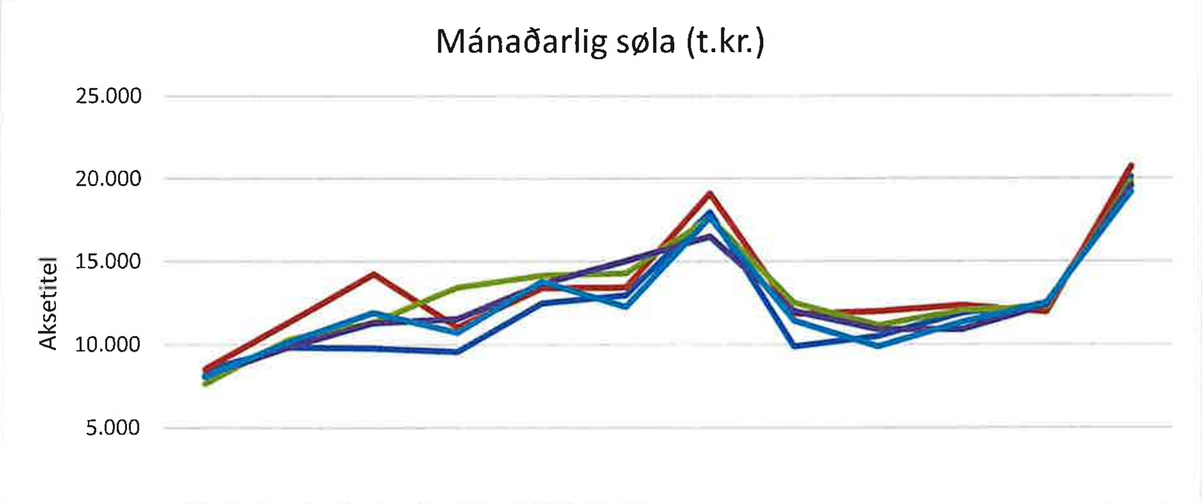

	Januar	Februar	Mars	Apríl	Mai	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	Desember
2020	8.468	9.840	9.775	9.564	12.479	12.964	17.967	9.860	10.481	11.898	12.363	20.086
2021	8.535	11.331	14.240	11.024	13.389	13.416	19.080	11.823	11.967	12.342	11.928	20.717
2022	7.653	10.323	11.336	13.443	14.159	14.293	17.605	12.493	11.147	12.050	12.229	19.825
2023	8.141	9.856	11.299	11.525	13.639	15.025	16.492	11.993	10.893	10.885	12.363	19.556
2024	8.061	10.158	11.916	10.711	13.786	12.264	17.645	11.413	9.864	11.341	12.522	19.186

Talva 3.2: Umsetningurin fyri hvønn mánað, 2020-2024

3.3 Rakstraravlopskravið

Kravið til avlop av rakstrinum varð í 2010 hækkað við 42% úr 11,8 mió. kr. til 16,8 mió. kr. Avlopskravið varð í 2018 lækkað við 800 t.kr. ið vórðu latnar sum avsláttur til loyvishavarar og sostatt ikki høvdu nakað fíggjarligt árin á Rúsdrekkasøluna.

Rakstraravlopskravið varð í 2022 økt við 16% ella 2,6 mió. kr. frá 16,0 mió. kr. til 18,6 mió. kr. Í 2024 var avlopskravið eisini 18,6 mió. kr.

Rúsdrekkasølan hevur í 2022, 2023 og 2024 haft afturgongd í umsetninginum í mun til undanfarin ár. Tað er ringt at siga, hví so er. Tað kann verða, at meira verður keypt tollfrítt, meira kann verða keypt frá bryggjaríum ella at fólk raðfesta øðrvísi nú enn áður.

Í 2022 minkaði umsetningurin við 3,2 mió. kr. í mun til 2021. Í 2023 minkaði umsetningurin 4,9 mió. kr. Í mun til undanfarna ár. Í 2024 minkaði umsetningurin 2,8 mió. kr. Hóast hetta eydnaðist tað at røkka avlopskravinum, sum varð ásett í løgtingsins fíggjarlóg fyri 2024.

Kravið var kr. 18.600.000 aftaná rakstrarútreiðslur og útreiðslur til høli, starvsfólk og umsiting. Tá árið varð gjørt upp, gjørdist avlopið kr. 18.922.811 tvs. ein munur uppá kr. 322.811.

4. Rúsdrekkasølan, nýtsla og hagtøl

Hesin parturin viðgerð hagtøl og vísutøl fyri søluna í 2020-2024 Eisini verða viðmerkingar gjørdar til einstøku talvurnar.

4.1 Umsetningurin, býttur út á deildir

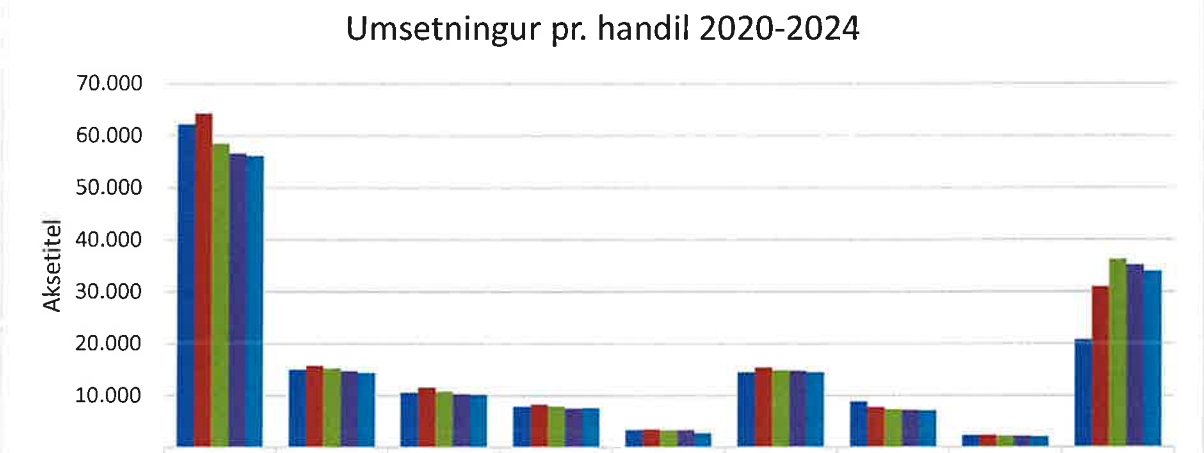

	Tórshavn	Klaksvík	Drelnes	Miðvágur	Sandur	Saltangará	Noðrskála	Vestmanna	Ordrar o.a.
2020	62.219	15.036	10.616	7.906	3.374	14.556	8.861	2.340	20.838
2021	64.320	15.736	11.581	8.269	3.462	15.370	7.725	2.349	30.981
2022	58.478	15.258	10.849	7.927	3.311	14.894	7.373	2.183	36.283
2023	56.619	14.704	10.250	7.503	3.315	14.773	7.208	2.149	35.147
2024	56.152	14.394	10.239	7.609	2.778	14.503	7.134	2.066	33.990

Talva 4.1: Umsetningur, 2020-2024

Talvu 4.1 omanfyri vísir, at umsetningurin hevur verið rættiliga javnur gjøgnum árini. Útvið helmingurin av umsetninginum í sølubúðum stavar frá deildini í Tórshavn. Felstu deildirnar hava selt nærum tað sama sum undanfarna ár, tó við lítlari afturgongd fleiri staðni.

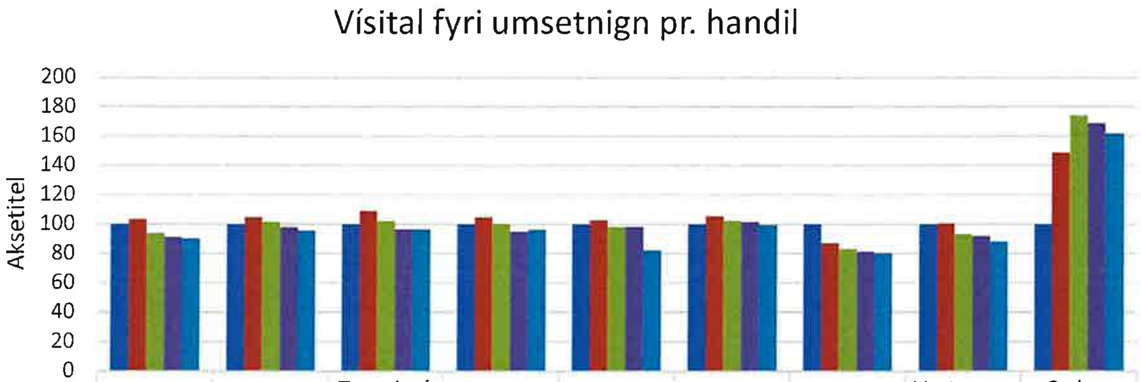

	Tórshavn	Klaksvík	Trongisvágur	Miðvágur	Sandur	Saltangará	Norðskála	Vestmanna	Ordrar o.a.
2020	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2021	103	105	109	105	103	106	87	100	149
2022	94	101	102	100	98	102	83	93	174
2023	91	98	97	95	98	101	81	92	169
2024	90	96	96	96	82	100	81	88	162

Talva 4.2: Umsetningur, vísutøl 2020-2024

Í talvu 4.2 eru vísitølini sett til 100 í 2020 og í 2024 er samlaða vísitalið 102 fyri allar handlar.

Tað er stórur vøkstur í bíleggingum, tó at bíleggingarnar eru minkaðir nakað í mun til 2023. Flestu deildirnar kring landið eru í minking, í mun til undanfarna ár og í mun til 2020. Undantakið er deildin í Saltnagará. Hon stendur í stað.

4.2 Sølugongd í litrum býtt í vørubólkar

Í talvu 4.3 er sølan gjørd upp í litrum og býtt í vørubólkar. Eisini er sølan deild upp í innanlands sølu og tollfría sølu. Nógv størsti parturin av søluni í litrum er øl. Síðani kemur vørubólkurin vín/cider og spiritus. Minstu bólkarnir eru heitvín og alkoholfríar vørur.

Litrar/ár	2024	2023	2022	2021	2020
Spritus	**320.290**	**331.083**	**344.408**	**313.854**	**270.433**
Innanlands søla	266.311	276.179	285.694	266.799	233.309
Tollfrí søla	53.978	54.904	58.714	47.055	37.125
Vín/cider	**616.866**	**635.289**	**650.427**	**673.102**	**651.480**
Innanlands søla	536.163	549.491	568.506	617.909	607.191
Tollfrí søla	80.703	85.798	81.921	55.193	44.289
Heitvín	**8.465**	**8.825**	**9.088**	**9.532**	**8.692**
Innanlands søla	6.564	6.588	6.974	7.813	7.240
Tollfrí søla	1.901	2.237	2.114	1.719	1.452
Øl	**1.129.153**	**1.148.223**	**1.213.108**	**1.281.314**	**1.249.200**
Innanlands søla	1.116.060	1.132.469	1.196.032	1.261.362	1.229.918
Tollfrí søla	13.093	15.753	17.075	19.952	19.282
Alkoholfrítt	**5.778**	**5.708**	**6.055**	**6.568**	**5.937**
Innanlands søla	5.777	5.639	6.055	6.568	5.897
Tollfrí søla	1	69	0	0	40

Talva 4.3: Sølan í litrum í ymiskum bólkum, 2020-2024

Vísital/ár	2024	2023	2022	2021	2020
Spritus	**118**	**122**	**127**	**116**	**100**
Innanlands søla	114	118	122	114	100
Tollfrí søla	145	148	158	127	100
Vín/cider	**95**	**98**	**100**	**103**	**100**
Innanlands søla	88	90	94	102	100
Tollfrí søla	182	194	185	125	100
Heitvín	**97**	**102**	**105**	**110**	**100**
Innanlands søla	91	91	96	108	100
Tollfrí søla	131	154	146	118	100
Øl	**90**	**92**	**97**	**103**	**100**
Innanlands søla	91	92	97	103	100
Tollfrí søla	68	82	89	103	100
Alkoholfrítt	**97**	**96**	**102**	**111**	**100**
Innanlands søla	98	96	103	111	100
Tollfrí søla	1	175	0	0	100

Talva 4.4: Sølan í litrum í ymiskum bólkum, vísutøl 2020-2024

Talva 4.4 vísir gongdina í litrum/vørubólkum, sum indekserað tøl. Størsta afturgongdin sæst í tíðarskeiðnum 2020-2024 í vørubólkunum øl og vín, meðan størsta framgongdin í sama tíðarskeiði sæst í vørubólkinum spiritus.

4.3 Vøruúrval býtt í vørubólkar

Talva 4.7 niðanfyri vísir vøruúrvalið býtt í vørubólkar fyri tíðarskeiðið 2020-2024. Skilt millum tal á vørum seldar innanlands og vørur seldar tollfrítt, umframt at samlaða vøruúrvalið er víst.

Úrval/ár	2020	2021	2022	2023	2024
Spritus	**1.211**	**1.429**	**1.320**	**1.265**	**1.228**
Innanlands søla	710	955	863	803	785
Tollfrí søla	501	474	457	462	443
Vín/cider	**1.756**	**1.917**	**1.979**	**1.961**	**1.974**
Innanlands søla	1.468	1.665	1.734	1.703	1.708
Tollfrí søla	288	252	245	258	266
Heitvín	**103**	**122**	**105**	**125**	**126**
Innanlands søla	76	94	81	102	101
Tollfrí søla	27	28	24	23	25
Øl	**733**	**890**	**844**	**747**	**641**
Innanlands søla	680	831	799	701	608
Tollfrí søla	53	59	45	46	33
Alkoholfrítt	**75**	**83**	**74**	**52**	**55**
Innanlands søla	73	82	73	49	54
Tollfrí søla	2	1	1	3	1
Íalt	**3.878**	**4.441**	**4.322**	**4.150**	**4.024**
Innanlands søla	3.007	3.627	3.550	3.358	3.256
Tollfrí søla	871	814	772	792	768

Talva 4.7: Vøruúrval býtt í vørubólkar, 2020-2024

Nógv størsta vøruúrvalið er í vørubólkinum vín/cider. Síðani koma vørubólkarnir spiritus og øl. Minstu bólkarnir eru heitvín og alkoholfríar vørur. Samanumtikið seldi Rúsdrekkasølan 4.024 ymisk sløg av løgi í 2024 í mun til 4.150 sløg av løgi í 2023.

Vøruúrval og tænasta verða áhaldandi ment í mun til tað, ið rørir seg uttanlands umframt í trá við tað,+++ viðskiftafólk í Føroyum eftirspyrja. Hetta krevur nakað av starvsfólkum okkara, sum fegin arbeiða áhaldandi við at menna vøruúrvalið og kundatænastuna til frama fyri føroyingin og viðskiftafólk okkara sum heild.

5. Ársroknskapur fyri 2024

Niðanfyri er ársroknskapurin hjá Rúsdrekkasølu Landsins fyri 2024 settur upp í mun til árið 2023. Roknskapurin fevnir um rakstrarroknskap, fíggjarstøðu og notur.

5.1 Rakstrarroknskapur

	Nota	**Ár 2024**	**Ár 2023**
Inntøkur:			
Vørusøla		148.866.993	151.667.673
Vørunýtsla		-104.255.606	-107.225.047
Skiftisavlop		44.611.387	44.442.626
Útreiðslur:			
Starvsfólkakostnaður	1	-18.095.786	-17.982.058
Annar kostnaður	2	-7.463.907	-7.148.245
Útreiðslur tils.:		-25.559.693	-25.130.303
Úrslit áðrenn fíggjarpostar		19.051.694	19.312.324
Fíggjarpostar	3	-34.934	28.079
Roknskaparligt avlop		19.016.760	19.340.402

Avrokning av avlopi, ásett á fíggjarlógini		
Roknskaparligt avlop	19.016.760	19.340.402
Avskrivingar		
Íløgur	-93.948	-69.218
Nettoavlop	18.922.811	19.271.185
Avlop, ásett á fíggjarlógini	18.600.000	18.600.000
Munur	322.811	671.185

5.2 Fíggjarstøða

	Nota	31.12.2024	31.12.2023
OGN:			
Støðisogn	4	1.930.061	1.836.113
Vørugoymsla		13.529.241	13.365.769
Vøru- og tænastuáogn		1.198.465	609.076
Onnur áogn		-	-
Tíðaravmarkingar		996.343	2.405.095
Tøkur peningur		21.875.042	6.223.374
OGN, tilsamans		39.529.151	24.439.427
SKULD:			
Eginogn	5	1.930.061	1.836.113
Vøru- og tænastuskuld	6	12.099.999	1.747.594
Onnur skuld		-	-
Millumrokning við Gjaldstovuna	7	20.056.109	13.674.715
Tíðaravmarkingar		3.636.545	5.767.264
Meirviriðisgjald		1.806.436	1.413.740
		37.599.090	22.603.314
Eginogn og skuld tilsamans		39.529.151	24.439.427
Leiguskyldur pr. 31.12.		7.669.720	8.645.400

5.3 Notur

NOTUR 1-3:	Ár 2024	Ár 2023
Nota 1, Starvsfólkakostnaður:		
Lønir	-14.757.034	-14.546.086
Arbeiðsmarknaðargjøld	-706.876	-724.822
Eftirlønir	-1.994.672	-1.974.580
Burðarfarloyvi	-	45.733
Annar starvsfólkakostnaður	-652.422	-856.988
Endurgoldið løn	15.218	74.685
Verkfallsløn	-	-
Starvsfólkakostnaður tilsamans	**-18.095.786**	**-17.982.058**
Nota 2, Annar rakstrarkostnaður:		
Høliskostnaðir	-4.723.368	-4.285.907
Fyrisitingar kostnaðir	-2.456.016	-2.396.787
Logistikkkostnaðir	-234.787	-263.581
Sølukostnaðir	-112.769	-130.087
Flutningsútbúðanur	-101.340	-119.993
Útr. viðv. undanfarin ár	164.374	48.109
Óvanligar útreiðslur	-	-
Annar kostnaður tilsamans	**-7.463.907**	**-7.148.245**
Nota 3, Fíggjarpostar:		
Rentuinntøkur	-	-
Rentuútreiðslur	-	-
Gjaldoyra vinningur/tap	-34.934	28.079
Fíggjarpostar tilsamans	**-34.934**	**28.079**

NOTUR 4-7:	Ár 2024	Ár 2023
Nota 4, Avskrivingar/støðisogn:		
Útveganarvirði við ársbyrjan	49.938.748	49.869.530
Regulering til undanfarin ár		
Tilgongd	93.948	69.218
Útveganarvirði við ársenda	50.032.696	49.938.748
Avskrivingar:		
- við ársbyrjan	-48.102.635	-48.102.635
- í árinum		
Avskrivingar við ársenda	-48.102.635	-48.102.635
Bókað virði við ársenda	**1.930.061**	**1.836.113**

Nota 5, Eginogn:		
Saldo við ársbyrjan	1.836.113	1.766.896
Regulering til primo		
Roknskaparligt avlop	19.016.760	19.340.402
Nettoavlop, at avroknað	-18.922.811	-19.271.185
Eginogn við ársenda	**1.930.061**	**1.836.113**

Nota 6, Vøru- og tænastuskuld:		
Vøruskuld	5.763.321	889.227
Tænastuskuld	1.093.769	723.598
Tollkredittur	5.242.909	134.770
Vøru- og tænastuskuld tilsamans	**12.099.999**	**1.747.594**

Nota 7, Millumrokning við Gjaldstovuna:		
Saldo við ársbyrjan	13.674.715	17.204.736
Nettoavlop, at avrokna	18.922.811	19.271.185
Løngjaldstovan	17.458.582	17.198.794
Rentuinntøka peningastovnar	-	-
Goldið í árinum	-30.000.000	-40.000.000
Millumrokning við ársenda	**20.056.109**	**13.674.715**